

Täysistunto

Torstai 24.11.2016 klo 15.59—21.40

2.1. Suullinen kysymys järjestöjen työllistämismahdollisuuksien heikentämisestä (Tarja Filatov sd)

Suullinen kysymys SKT 121/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Filatov.

Keskustelu

16.01 **Tarja Filatov sd:** Arvoisa puhemies! Järjestöt tekevät Suomessa arvokasta työtä. Helsingin yliopiston tutkimuksen mukaan 1 euro, joka panostetaan vapaaehtoistoimintaan, tuottaa yhteiskuntaan 6 euron hyödyn. Tämän lisäksi järjestöt myös työllistävät kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia ihmisiä. Olen itse vierailut yhdessä hankkeessa, jossa työttömistä useampi ihminen kuoli tuon työllisyys Hankkeen aikana, koska he olivat niin vaikeassa tilanteessa. Elikkä kyse on todella haastavasta ryhmästä. Ja nyt hallitus on ajamassa tätä järjestöjen työllistämistä alas hyvin voimakkaasti. Ihmisiltä on tullut hätääntyneitä viestejä, mitä tapahtuu, ja moni hyvä toiminto ajautuu nyt alas. Kysyisinkin työministeriltä: mitä teillä on järjestöjen työllistämistä vastaan?

16.02 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei kerta kaikkiaan yhtään mitään. Hallitus on linjannut, että näitä palkkatukirahoja katsotaan, tarkastellaan uudestaan ja se osuus, missä maksetaan 100 prosenttia valtion puolelta, ollaan todellakin lopettamassa. Muilta osin tilanne jatkuu edelleen. Minä tiedän tämän tilanteen varsin hyvin. Minä olen tänään viimeksi aloittanut aamuni sellaisesta paikasta, jossa näitä asioita myös kyseltiin, ja olen kertonut, mitä uudistuksia hallitus on tänne palkkatukipuolelle muun muassa tämän aktiivisen käytön puolelle tekemässä. Me olemme myös määrittelemässä kattoa palkkatuen määrälle valtion talousarvioesitykseen. Tämä on uudistus, jossa pyritään edelleen siihen, että palkkatukea ja yhdistyksen toimintaa jatketaan, mutta ei joka paikassa, koska rahat eivät kerta kaikkiaan riitä.

Puhemies Maria Lohela: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.03 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Järjestöt paitsi työllistävät myös tuottavat monenlaista yhteiskunnallista hyvää, jota markkinoilta ei voi saada: sotaveteraanien kotipalvelua, omakotitalkkaritoimintaa, joka auttaa ikääntyneitä ihmisiä asumaan kotona, SPR:n kontteja, harrastusmahdollisuuksia nuorille ja monia monia muita toimintoja. Ja jotta tämä kokonaisuus voi pyöriä, jotta meillä on vetureita ja tekijöitä tällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2016 vp

puolella, niin siihen tarvitaan usein niitä sataprosenttisiakin työllistämistukia. Hallitus on asettanut budjettiin, siis siihen kirjaan, joka meillä täällä jo on, 3 000 henkilötövuoden katon järjestöjen työllistämiseksi, ja tämä on este tuolle järjestöjen toiminnalle. Voisitteko te, työministeri Lindström, luopua tästä katosta, koska tiedän, että olette ajanut esimerkiksi sitä, että työttömyysturvaa voi käyttää aktiivisesti työllistämiseen? Iso peukku sille, mutta nyt tämä katto estää tuon hyvän tarkoituksen.

16.04 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan totta, tällainen katto on tulossa, eli palkkatukea voitaisiin maksaa vuoden aikana enintään 3 000 henkilölle, kuten edustaja Filatov toi esille — silloin, kun palkkatuella katetaan kaikki palkkauskustannukset. Henkilömäärää koskevan katon asettaminen on uutta. Se on uutta Suomessa, ja totta kai se huolestuttaa toimijoita ja aiheuttaa jopa pelkoa, että välityömarkkinoita oltaisiin ajamassa alas. Tällaisesta ei ole kysymys. Tämä katto koskee kansallisia määrärahoja ja, kuten sanoin, niin sanottua sataprosenttista palkkatukea. Nämä on hallitus linjannut näin, ja minä en tässä aitiassa niitä rupea perumaan.

16.05 Merja Mäkilä-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Järjestöissä tehdään sellaisia tehtäviä, joita mikään muu taho yhteiskunnassa ei hoida, ja näistä edustaja Filatov äsken mainitsikin. Tämä työ on usein satunnaista, eikä sille ole kaupallisia tarjoajia, tai sitten toisaalta asiakkaiden maksukyky ei yllä näiden markkinahintaisten palvelujen maksamiseen. Onko teillä, ministeri Lindström, käsitystä siitä, mitä kaikkea jää tekemättä, jos rahoitus ajetaan järjestöistä alas? Mitä näille ihmisille ja heidän kannaltaan tärkeille palveluille tapahtuu, jos sotaveteraanit eivät saa enää kotiapua tai ikäihmisille ei voida tehdä kauppapalveluja tai lumenluonti lakkaa tai jotain muuta vastaavaa? Kysynkin uudestaan ministeri Lindströmiltä: miksi ette anna järjestöjen organisoida tätä arvokasta ja yhteiskunnan kannalta hyödyllistä työtä?

16.06 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme yhdessä näitten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa olleet samassa pöydässä keskustelemassa tästä asiasta hyvissä ajoin ja kertoneet heille avoimesti, mitä me olemme tekemässä, ja pyytäneet myös heitä itse osallistumaan tähän keskusteluun ja etsimään sieltä omasta toiminnastaan myös tällaisia rakenteellisia uudistuksia. Minä muistutan, että tässä talossa on parasta aikaa lakiesitys, jolla todellakin tätä passiivista rahaa voi jatkossa käyttää aktivoivaan tukeen. Se tuo 7 000 henkilötövuotta lisää palveluitten pariin. Se nostaa volyymia 40 prosentilla. Se on merkittävä uudistus. Kyllä minä tiedän, että siellä tehdään arvokasta työtä. En lainkaan sitä halveksi ja olen todella tietysti huolissani siitä. Mutta minä uskon, että kun näitä asioita mietitään sielläkin sektorilla uudestaan, niin sieltä varmaan löytyy ratkaisuja. Kuten sanoin, me emme ole välityömarkkinoita ajamassa alas.

16.06 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päätöksenne perusteella palkkatuki ohjautuu nyt yrityksiin, ei työpajoihin ja järjestöihin, ja se on se perusongelma, joka tässä tällä hetkellä on.

Mennään konkreettiselle tasolle, mennään Kouvolaan, Kaakkois-Suomeen, se on teille varmasti tuttu asia: Teidän tekemänne päätökset aiheuttavat Kouvolassa ja Kaakkois-Suomessa sen, että nykyisistä palveluista 70 prosenttia ajetaan alas, ja nämä loput 30 prosent-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2016 vp

tia käytännössä palkkatuen osalta on jo sidottu ensi vuoden päätöksiin. Se tarkoittaa konkreettisesti sitä, että järjestöihin ei Kouvolassa, Lappeenrannassa, Kotkassa, Imatralla eikä Haminassa enää pystytä palkkaamaan palkkatuella pitkäaikaistyöttömiä. Pitkäaikaistyöttömien tilanne on todella katastrofaalinen tällä hetkellä Suomessa ja varsinkin niiden, jotka tarvitsevat tukea ja apua. Arvoisa ministeri, mitä te sanotte kouvolaalaisille nuorille ja pitkäaikaistyöttömille, jotka haluaisivat mennä esimerkiksi Parik-säätiöön töihin, jossa käydään tällä hetkellä yt-neuvotteluja ja jonne (Puhemies koputtaa) he eivät pääse?

16.08 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Samalla kun me tätä joustavuutta lisäämme, on todellakin pidetty tarpeellisena asettaa ehtoja työllisyysmäärärahojen käytölle. Tämä tarkoittaa sitä, että palkkatuen määrälle asetetaan valtion talousarviossa katto. Valtion talousarvioesityksessä ensi vuodelle enimmäismääräksi yhdestä henkilöstä esitetään 1 400 euroa kuukaudessa. Ja muutoksia esitetään myös palkkatukeen, jossa palkkatuella voidaan kattaa palkkauskustannukset kokonaan. Tämä muutos koskee yhdistyksiä, säätiöitä, rekisteröityjä uskonnollisia yhdyskuntia. Palkkatuella katettavien palkkauskustannusten enimmäismäärä kuukaudessa olisi 1 800 euroa per henkilö.

Muistutan myös siitä, että välityömarkkinoiden näkökulmasta on myönteinen muutos, että väliaikaisesti vuosina 15—16 voimassa ollut työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin sisältö vakinaistetaan. Eikö tämä ole hyvä asia?

16.09 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuoreen selvityksen mukaan uhka työttömyydestä on yksi suurimmista tulevaisuuden peloista, joita suomalaisilla on.

Kun maahan saatiin kilpailukyky sopimus, aika moni kuvitteli, että sen jälkeen työelämässä on rauhallista, mutta sen jälkeen hallitus on tehnyt lukemattomia leikkauksia muun muassa työttömyysturvaan, mikä automaattisesti vaikuttaa myös työllisyyteen. (Oikealta: Kyllä! — Ben Zyskowitz: Myönteisesti!) Työttömyysturvan kesto on lyhennetty, sen taso on heikennetty, yritysten takaisinottovelvollisuutta on pienennetty ja omavastuita on lisätty.

Viime keväänä puhuimme paljon työnäytekokeilusta, joka sai aika myrskyisää palautetta. Nyt kuitenkin hallituksen työlistalle on otettu takaisin rekrytointikokeilu ja sen eteenpäinvieminen. Tuntuu siltä, että samaa asiaa ikään kuin tarjottaisiin nyt vähän eri lailla paketoituna. Onko hallitus valmis tekemään muutoksia rekrytointikokeiluun, vai avataanko suomalaisille yrityksille mahdollisuus palkata kuukaudeksi työtön palkattomaan, maksuttomaan työhön?

16.10 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että tämä kysymys edustaja Järvisen suusta tuli, niin voidaan vähän selvittää tätä asiaa.

Todellakin, se työnäyte oli idea, joka ammuttiin alas, ja pyydettiin vetämään pois esitys, jota ei ollut edes annettu vielä. Asiaa kehitettiin ja päädyttiin tähän rekrytointikokeiluun. Se upotettiin kokeilulainsäädännön sisälle, ja se on nyt täällä eduskunnassa. Minun ymmärtääkseni se on vapaaehtoinen — niissä pykälissä lukee, että jos joku haluaa mennä kokeilemaan ja vaikka viikon päästä tulee semmoisiin ajatuksiin, että tämä ei ollut minua varten, niin ei tule mitään sanktioita. Tämä ei ole mitään orjatyötä eikä mitään palkatonta työ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2016 vp

tä, tämä on mahdollisuus näyttää sekä itselle että sille mahdolliselle työnantajalle, onko minusta tähän työhön. Eikö tämä ole hyvä asia? (Eduskunnasta: On! — Eduskunnasta: Kerta kaikkiaan!)

16.11 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen todella pahoillani siitä, että hallitus on vähentänyt järjestöille tulevaa palkkatukirahaa. Meillä Varkaudessa on siitä hyvää kokemusta muun muassa vanhusten ulkoiluttamisessa — urheiluseurat ovat pyörittäneet sellaista järjestelmää, missä ne ovat ulkoiluttaneet vanhuksia ja tällaisista viriketoimintaa järjestäneet. Sitten on ollut palkkatuen kautta nuoriso-ohjausta, joka on johtanut monessa tapauksessa siihen, että nämä nuoret ovat lähteneet oppisopimuskoulutukseen, ovat urheiluohjaajaksi lähteneet kouluttautumaan, ja paljon muita tällaisia tapauksia on. Minusta on todella valitettavaa, että tällaiset palkkatukirahat järjestöiltä viedään poikkeen, ja toivoisin, että hallitus vielä miettisi uudelleen sitä, miten se saadaan toimimaan paremmin urheiluseuroja kohtaan.

16.12 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Semi on tietysti ihan oikeassa siinä, että näitä pitää tarkastella, ja sen takia etukäteen, ennen kuin näitä esityksiä oltiin antamassa, me kävimme keskustelua kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, että kuullaan myös heidän ajatuksiaan, ja heillä on ollut mahdollisuus vaikuttaa siihen. Minä olen haastanut heidät myös miettimään sitä tehokkuutta ja toisaalta sitä, saadaanko siellä se paras mahdollinen tulos aikaiseksi. Meillä on monesti niin, että ihmiset pyörivät siinä samassa ympyrässä, he eivät työllisty sinne avoimille työmarkkinoille, minkä kuitenkin pitäisi olla se kaiken tavoite — samalla tunnustaen se, että siellä on paljon porukkaa, josta ei ikinä ole avoimille työmarkkinoille. Että tämä on tietysti haastavaa. Mutta keskusteluja on kyllä käyty.

16.12 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansalaiset ottavat usein yhteyttä näistä keskustelun perusteella ja toivovat, että ministeri kertoisi. Mitä tämä tarkoitti, kun te tänäänkin puhuitte, että passiivista rahaa otetaan aktiivikäyttöön? Voitteko avata sitä? Tietysti kansalaisille se ei aukea kovin helposti. Ja muistanko oikein, että nyt on tullut SDP:ltä kovaa kritiikkiä hallituksen työllistämistoimiin, mutta tämä Rinteen malli, josta on puhuttu, olisi yli 300 miljoonaa kalliimpi kuin tämä hallituksen malli? Voitteko kertoa näistä kahdesta asiasta?

16.13 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin se hallituksen malli on se, että valtion maksamaa työttömyysetuutta voitaisiin vuoden alusta alkaen käyttää palkkatukeen, starttirahaan, liikkuvuusavustukseen. Hallituksen malli on kustannusneutraali: siellä siirretään rahaa budjetin sisällä eli ei oteta uutta rahaa.

Jos olen oikein ymmärtänyt — olen monesti koettanut kysyä sosialidemokraattien mallin perään, kun en ole oikein ymmärtänyt, olen asiallisesti kysynyt, onko niin, että eduskunnan tietopalvelun laskujen mukaan teidän mallinne maksaisi 350 miljoonaa euroa. Se on ihan eri asia kuin kustannusneutraali. Meillä on sama tavoite, sama ajatus, mutta kukaan teistä ei ole vastannut minulle tähän kysymykseen, minkälainen tämä malli oikeasti on, onko se kustannusneutraali vai ei.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2016 vp

16.14 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä SDP:n mallissa otetaan käyttöön työttömyysturvan peruspäiväraha 32,80 päivässä ja se otetaan kuuden kuukauden jälkeen. Kuusi kuukautta on se raja, jolloinka työllistyminen todella vaikeutuu. Ja sitä 32,80:n palkkatukimallista työllisyysseteliä saa 300 päivää, ilman byrokratiaa sillä pääsee töihin. Minä en ymmärrä, mistä tällaiset luvut tulevat, kun kysymys on siitä, että käytetään olemassa olevaa rahaa, joka joka tapauksessa maksettaisiin. Ainoa tässä, joka tuottaa merkittävästi kustannussäästöjä koko julkiseen talouteen, on se ansioturvan osa, jos ansioturvalla oleva ihminen menee töihin tällä palkkasetelillä. Tässä ei ole mitään epäselvää ongelmaa tämän asian suhteen.

16.15 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä ei ole koskaan ollut Suomessa niin suuri kuin nyt, yli 35 prosenttia, ja se jatkaa ennusteen mukaan kasvuaan tulevina vuosina. Tämä ei ole opposition propagandaa, vaan tämä on suoraan työ- ja elinkeinoministeriön tiedotteesta ja ennusteesta. Meillä varmasti on kaikilla yhteinen huoli pitkäaikaistyöttömyydestä. Mutta te, ministeri, varsin hyvin tiedätte, että järjestöissä, joilla ei ole mahdollisuutta kovin laajaan omavarainhankintaan, tarvitaan myös tuota 100-prosenttista tukea, ja jos sille asetetaan 3 000 henkilötyövuoden katto, niin se tulee tarkoittamaan sitä, että katkeaa vaikeimmassa asemassa olevien pitkäaikaistyöttömien poluttaminen eli se, että ensin mennään sinne kuntoutukseen ja sitten mennään työkokeiluun ja sen jälkeen ikään kuin palkkioksi päästään ihan oikealla palkalla tekemään työtä. Ja tällä mallilla te tarjoatte pelkästään näitä palkattomia aktiivisen työvoimapolitiikan toimia vaikeassa asemassa oleville työttömille. (Puhemies koputtaa) Onko tämä teidän mielestänne reilua? Ettekö voisi luopua siitä katosta?

16.16 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus päättää yhdessä omat linjauksensa, ja ei se muuta niitä täältä aitiosta käsin. Minä muistutan vain siitä, että me olemme tehneet valtavan määrän erilaisia uudistuksia, joustavaa, turvallista työlainsäädäntöä aktiiviseen työvoimapolitiikkaan, työhön kannustavaan sosiaaliturvaan. Me tiedämme tämän, että pitkäaikaistyöttömyys on liian suurissa lukemissa. Se on aivan totta, ja voin vakuuttaa, että hallitus tekee kaikkensa ratkaistakseen tämän. Mutta tämä ei ratkea millään taikatempulla. Se tulee hiipimällä, ja se lähtee hiipimällä. Se on näin. Ja me emme ole luovuttaneet sen edessä. Me teemme paljon toimenpiteitä, sellaisia toimenpiteitä, (Paavo Arhinmäki: Kuten?) joita aikaisemmat hallitukset eivät jostain syystä ole edes uskaltaneet tehdä.

Kysymyksen käsittely päättyi.